
Obsah

Úvod	
Marxistické a nemarxistické zkoumání budoucnosti	9
Terminologická poznámka k používání některých základních pojmů v oblasti zkoumání budoucnosti	21
I. část	
Rámec nemarxistického zkoumání budoucnosti	
— nutnost a možnost předvídání	
1. Nutnost předvídání jako reálný základ futurologie	39
1.1. Zájem o budoucnost lidské společnosti	39
1.2. Sociální přeměny a vědeckotechnická revoluce jako základní aspekty nutnosti předvídání	44
1.3. Ideologické souvislosti nutnosti předvídání	55
2. Pojetí možnosti předvídání jako teoreticko- -metodologický základ futurologie	66
2.1. Význam pojetí možnosti předvídání	66
2.2. Agnosticismus v posuzování budoucího vývoje lidské společnosti	71
2.3. Alternativnost „možných budoucností“	79
2.4. Subjektivně omezované předvídání	86
2.5. Determinismus v pojetí nemarxistických teoretiků	92

II. část

Hlavní mezníky geneze futurologického myšlení — nutnost a možnost předvídání z hlediska vývoje futurologie

3. Teoreticko-metodologické problémy periodizace vývoje futurologie	107
4. Předfuturesologické sociálně filozofické myšlení (do začátku čtyřicátých let 20. století)	115
4.1. Náboženský a utopický přístup k budoucnosti	117
4.2. Vznik marxistické koncepce budoucnosti	130
4.3. Buržoazní koncepce na přelomu 19. a 20. století	139
5. Vznik futurologie (polovina čtyřicátých let — první polovina padesátých let)	145
6. Vytváření základů teorií industrialismu (druhá polovina padesátých let — začátek šedesátých let)	155
7. „Znovuobjevování“ futurologie (polovina šedesátých let)	177
8. Dilema technologického optimismu a ekologického pesimismu (konec šedesátých let — začátek sedmdesátých let)	206
9. Futuresologické deziluze a hledání nových východisek (polovina sedmdesátých let)	232
9.1. Futuresologie v defenzivě	232
9.2. Formování futurologické ofenzivy	246
10. Obrat k sociálnímu faktoru (od konce sedmdesátých let do současnosti)	264
Místo závěru	
Paradox futurologie v současnosti a budoucnosti	289
Literatura	295
Jmenný rejstřík	301